

ZOOM

VÆKST I NORDJYLLAND - NR. 3 - 2010

Store muligheder i velfærdsteknologi

Nordjylland har gode forudsætninger for at gøre sig gældende

Mange barrierer for ny teknologi

Velfærdsteknologi kræver helt nye måder at samarbejde på

Aalborg bygger fremtidens plejehjem

Teknologi skal øge beboernes trivsel

REGION NORDJYLLAND

ZOOM

- VÆKST I NORDJYLLAND

Nr. 3 - 2010

Kolofon:

Region Nordjylland
Niels Bohrs Vej 30
9220 Aalborg Ø

Abonnement:
96 35 10 95
www.zoom.rn.dk

Ansvarshavende redaktør:
Per Christiansen

Redaktionsgruppe:
Dorte Stigaard
Henning Christensen
Nanna Skovrup
Kenn Bloch Mortensen
Morten Lemvig
Klaus Munkhøj Nielsen
Malene Skov Jensen
Henrik Jensen

Tekst:
Malene Skov Jensen
Henrik Jensen
hosjournalisterne.dk

Foto:
Lars Horn
Michael Bo Rasmussen

Design:
Heidi Jacobsen
Re: designed

Tryk:
Vester Kopi

Oplag:
4.900

Velfærdsteknologi – fremtidens vækstområde

Jeg er ikke i tvivl om, at velfærdsteknologi er et af fremtidens helt store vækstområder. En af årsagerne er den demografiske udvikling – der bliver færre og færre i den arbejdsdygtige alder, mens der bliver flere og flere ældre. Der er med andre ord brug for nye løsninger, hvis vi skal sikre velfærden. Samtidig står vi i regionerne over for den store opgave, at vi skal bygge fremtidens sygehuse. En udfordring der i høj grad betyder en unik mulighed for både at ændre arbejdsrutiner og investere i fremtidens teknologi.

Vækstforum Nordjylland har i sin nye erhvervsudviklingsstrategi valgt sundheds- og velfærdsteknologi som et nyt indsatsområde i regionen. Beslutningen om at gøre velfærdsteknologi til et nyt indsatsområde går meget fint i spænd med de tiltag, som Region Nordjylland har taget.

Selvom velfærds- og sundhedsteknologi ikke tidligere har været prioriteret i erhvervsudviklingsstrategien, så har området længe haft en styrkeposition i Nordjylland med udgangspunkt i Aalborg Universitet og Aalborg Sygehus.

Den største udfordring, når der tales både nyt sygehusbyggeri og brug af ny teknologi – også velfærdsteknologi – er ikke om teknologien er moden. Nej, det største spørgsmål vil altid være, om organisationen er moden. Uanset om der er tale om en privat eller offentlig organisation, er den største udfordring at ændre arbejdsrutiner, udnytte viden og bruge det til effektiviseringer og udvikling. Det er en proces, der kræver fokus og mod fra både politikere og ledelse.

Region Nordjylland er klar til denne udfordring, jeg siger ikke, at det bliver nemt, men det er nødvendigt, hvis vi både på vores allesammens sygehuse og i det regionale erhvervsliv skal have det fulde udbytte af fremtidens potentialer inden for velfærdsteknologien.

Jeg ser et stort potentiale i at samarbejde med det private erhvervsliv om moderniseringen af sundhedsvæsenet. Det gælder både, når der skal udvikles ny medicin eller telemedicinske løsninger, og når der skal findes bedre og mere effektive måder at drive vores sygehuse på i forhold til IT, kommunikation og serviceydelser som rengøring, mad og parkering.

Fra regionens side er vi klar til samarbejdet og byder gerne op til tæt samarbejde med bl.a. universitetet og erhvervslivet ikke mindst i forbindelse med byggeriet af det nye universitets-sygehus i Aalborg Øst. En af mulighederne er ud over den nedsatte ”Tænketank” at inddrage en bred skare af aktører til at dele viden og visioner med henblik på at få telemedicin, velfærdsteknologi og nye arbejdsrutiner til at gå hånd i hånd. Derfor har vi i Budgettet for 2011 afsat ekstra ressourcer til systematisk og effektivt at videreudvikle og implementere

de gode ideer og innovative løsninger, bl.a. via offentlig-privat partnerskab og samarbejde, så vi kan sikre gode og sikre patientforløb på vores sygehuse og samtidig medvirke til at skabe vækst og udvikling i det nordjyske erhvervsliv.

God læselyst!

Ulla Astman

Regionsrådsformand og formand for Vækstforum Nordjylland.

Teknologiske løsninger vil i fremtiden kunne løse nogle af de manuelle velfærdsydelser samt understøtte forebyggelse, diagnose, behandling og rehabilitering i f.eks. sundheds- og plejesektoren.

Store muligheder i velfærdsteknologi

IT, robotter og andre teknologiske løsninger vil i fremtiden spille en stadig større rolle i sundheds- og plejesektoren. Den såkaldte velfærdsteknologi er i voldsom vækst, og det giver store erhvervs muligheder. Også i Nordjylland, der har gode forudsætninger for at gøre sig gældende på området.

”Der er tale om et område i rivende udvikling, og det rummer store muligheder for det nordjyske erhvervsliv,” siger regionsrådsformand og formand for Vækstforum Nordjylland, Ulla Astman.

Vækstforum, der arbejder for at styrke den regionale erhvervsudvikling, har netop offentliggjort en ny erhvervsudviklingsstrategi, hvor sundheds- og velfærdsteknologi bliver udpeget til at være en af fremtidens frontteknologier i Nordjylland.

Det betyder blandt andet, at Vækstforum fremover vil prioritere at støtte nordjyske virksomheder og vidensinstitutioner, der samarbejder om at lave nye sundheds- og velfærdsteknologier.

”Vi vil hjælpe nordjysk erhvervsliv til at udnytte sit potentiale,

så der kan blive skabt produktion og beskæftigelse i regionen,” siger Ulla Astman.

Gigantisk marked

Fra robotstøvsugere og selvrensende toiletter til fjerndiagnosticering og telemedicin. Markedet for teknologiske løsninger, der vil give bedre og nemmere pleje af syge og ældre, er enormt og i voldsom vækst. Der kan dermed være masser af indtjening og arbejdspladser i at udvikle fremtidens velfærdsteknologier.

Den voldsomme vækst hænger sammen med den demografiske udfordring, hvor der i de kommende år bliver langt flere plejekrævende ældre mennesker i Danmark samtidig med, at arbejdsstyrken falder kraftigt.

”Der bliver flere og flere ældre og færre på arbejdsmarkedet, og det er noget, der vil sætte hele sundhedssektoren under et stort pres. Det kræver helt nye teknologiske løsninger på sygehusene, hos lægerne og i folks egne hjem,” siger Ulla Astman. Der er tale om en udfordring, som Danmark deler med de øvrige europæiske lande og store dele af resten af verden. >>

>> Overalt er mønstret det samme med flere ældre og færre på arbejdsmarkedet.

Det betyder, at der globalt set er tale om et gigantisk markedspotentiale med enorme eksportmuligheder for dem, der laver de bedste velfærds- og sundhedsteknologiske løsninger.

Succes kræver samarbejde

Takket være blandt andet Aalborg Universitet og Aalborg Sygehus er Nordjylland allerede godt med på flere områder inden for velfærdsteknologien. Men hvis det skal blive en fremtidig styrkeposition for regionen, kræver det ifølge Ulla Astman, at alle parter er gode til at arbejde sammen. "Samarbejde er altid vigtigt, når det handler om regional erhvervsudvikling. Men når det drejer sig om erhvervsudvikling inden for velfærdsteknologi er det fuldstændigt afgørende med et stærkt og tæt samarbejde mellem virksomheder, forskningsinstitutioner, kommuner og region," siger Ulla Astman. En af de vigtige parter i det nordjyske samarbejde om velfærdsteknologi er Aalborg Universitet, hvor Kim Dremstrup er leder af Institut for Sundhedsvidenskab og Teknologi.

Han mener, at netop evnen til at samarbejde kan vise sig at være en fordel for Nordjylland.

"Vi har en årelang tradition for at samarbejde med både virksomheder og myndigheder. Det er vi rigtig gode til," siger han.

En fantastisk mulighed

Også Kim Dremstrup mener, at Nordjylland har gode forudsætninger for at satse på velfærdsteknologi.

"På Aalborg Universitet har vi i mange år været stærke på sundhedsteknologi, og desuden er vi langt fremme, når det drejer sig om at se teknologien fra brugernes og patienternes synsvinkel. Og det er utroligt vigtigt," siger han.

"Meget af det, der foregår inden for velfærdsteknologien er ikke ligefrem rocket science. Telemedicinske apparater, hvor man f.eks. kan tage en blodprøve på sig selv og sende dataene til en læge, handler i ligeså høj grad om at lave nogle apparater, som patienterne kan finde ud af at bruge," siger Kim Dremstrup.

Han ser desuden store muligheder i et endnu tættere samarbejde med Aalborg Sygehus, når der skal bygges det nye supersygehus lige ved siden af universitetet i Aalborg Øst.

"Det bliver en fantastisk mulighed at have universitetets forskere og ingeniører til at gå klods op af lægerne og patienterne på sygehuset. Det vil skabe et innovativt miljø, som vil være attraktivt for virksomhederne at flytte hen til," siger Kim Dremstrup.

Forskning i verdensklasse

Danmark står overfor en historisk 40 milliarder kroner stor investering i nye sygehuse i de kommende år. Det rummer en enestående chance for at nytænke det danske sundhedsvæsen på en måde, hvor man bruger fremtidens teknologi og nye innovative behandlingsmetoder.

Det er planen, at det nye sygehus i Aalborg skal have væsentligt færre hospitalssenge end i dag, fordi en stor del af behandlingen vil kunne foregå med telemedicinske løsninger i folks egne hjem.

"I gamle dage skulle patienten bare blive liggende i hospitalsengen, indtil man blev rask. I fremtiden vil vi med telekonsultation og telemedicin ofte kunne kommunikere med patienten om symptomer og behandling, uden at patienten behøver at blive indlagt," siger Lars Hvilsted Rasmussen, der er forskningschef fra Aalborg Sygehus.

Lars Hvilsted Rasmussen ser oplagte muligheder i at bruge det kommende supersygehus som løftestang for en nordjysk satsning på velfærds- og sundhedsteknologi.

"Vi skal bygge fremtidens sygehus med de bedste sundhedsteknologiske løsninger. Det vil helt sikkert kunne tiltrække forskere og innovative virksomheder til Nordjylland," siger han. "Det er vigtigt, at vi satser højt og går målrettet efter de bedste behandlingsmetoder og forskning i verdensklasse. I så fald vil det nye sygehus sammen med universitet være en enestående chance for at gøre sundhedsteknologi til en nordjysk frontteknologi," siger Lars Hvilsted Rasmussen.

Fremtidens Plejehjem

Ligesom i sundhedssektoren vil teknologien også komme til at

Foto: © Lars Horn / Baghuset

Kim Dremstrup, institutleder på Aalborg Universitet, mener, at Nordjylland har gode forudsætninger for at satse på velfærdsteknologi.

spille en stadig større rolle i fremtidens plejesektor. Det kommende boom i antallet af ældre danskere betyder, at der vil blive brug for langt flere plejeboliger, der udnytter moderne teknologi for at gøre plejen bedre og mindre ressourcekrævende. ”Vi har meget fokus på, hvordan vi kan udnytte velfærdsteknologi på en god måde i vores ældrepleje,” siger Tina French Nielsen, der er ældre- og handicaprådmand i Aalborg Kommune.

Også i kommunerne er det meningen, at velfærdsteknologien både skal give bedre pleje, samtidig med at arbejdskraftbehovet reduceres ved, at teknologien overtager de mere rutinekrævende opgaver i plejesektoren.

Ifølge Tina French Nielsen er der gode muligheder for, at nordjyske virksomheder kan få gavn af den teknologiske indmarch i plejesektoren.

Aalborg Kommune indleder f.eks. næste år byggeriet af ”Fremtidens Plejehjem”. Et helt nyt plejehjem hvor det er meningen, at teknologi sammen med innovativ arkitektur skal skabe helt nye standarder for boliger til ældre.

”Fremtidens Plejehjem skal fungere som et levende laborato-

rium, hvor fremtidige teknologier kan afprøves og indpasses. Vi er meget åbne for samarbejde med f.eks. nordjyske virksomheder, der laver velfærdsteknologi,” siger Tina French Nielsen. ●

Velfærdsteknologi og sundhedsteknologi

fakta

Velfærdsteknologi er et paraplybegreb, der dækker over en række teknologier og intelligente systemer, der er med til at levere samfundets velfærdsydelser. En teknisk løsning kan f.eks. være en robot, der kan bruges ved genoptræning, eller telemedicinsk udstyr, hvor patienter kan kommunikere med sundhedspersonalet hjemmefra.

Sundhedsteknologi er et begreb, der mere specifikt dækker over teknologier, som retter sig mod sundhedsområdet og understøtter forebyggelse, diagnose, behandling eller rehabilitering.

På tærsklen til det store gennembrud

Aalborg virksomheden Treat Systems står over for et muligt kommercielt gennembrud. Men denne fase er også risikabel for virksomheden, for det er her mange ryger i Dødens Gab, fordi de mangler kapital til markedsføring.

Et prisvindende produkt, der både kan redde menneskeliv og hjælpe med at bremse bakteriers truende udvikling af resistens mod antibiotika.

For de fleste lyder det sikkert som en klar sællert, og virksomheden bag produktet, Treat, er da også overbeviste om, at succesen nu er lige om hjørnet.

Men beslutningsstøttesystemet Treat har været længe undervejs – det har taget mere end ti år at komme fra idé til et færdigt produkt, der kan bruges i praksis. Nu står virksomheden over for sit kommercielle gennembrud, det har solgt systemet til Hvidovre Hospital, og det forventer virksomheden vil være en døråbner til resten af markedet.

Alligevel befinder Treat Systems sig også i en af de allermost risikable faser for en virksomhed af dens art. Den står over

for det, man populært kalder 'Dødens Gab'. Det svageste led i innovationskæden, hvor en virksomhed skal bevæge sig fra demonstration af produktet til markedsføring og salg på det frie marked. Det er her mange endda geniale ideer går til grunde på grund af manglende kapital til markedsføring.

På udkig efter investorer

"Man siger, at salg og markedsføring af sådan et produkt er lige så dyrt som udviklingen af det. Derfor er vi nu på udkig efter eksterne investorer. Men vi har været lidt ramt af den finansielle krise, og derfor har vi ikke kunnet være så aggressive, som vi gerne ville," siger Erling Henningsen, der er direktør for Judex, som har haft de kommercielle rettigheder til Treat frem til 2008, hvor det selvstændige selskab Treat Systems blev dannet.

I juni i år vandt Treat fagbladet Ingeniørens Produktpris i it-kategorien og måneden efter fik Treat Systems også en direktør, Jesper Drejet.

"Uanset, hvor geniale og innovative et nyt produkt som Treat

Erling Henningsen og Jesper Drejet fortsætter nu med at videreudvikle TREAT systemet i tæt samarbejde med Aalborg Universitet.

danske professor Steen Andreassen fra Aalborg Universitetet inddrog Judex. Det førte til et forskningsprojekt med støtte fra EU's rammeprogrammer for cirka ti år siden.

Judex har stået for den endelige softwareudvikling og kommercialisering, mens forskerne til gengæld har haft ret til publiceringer samt har stået for grundforskningen og den teoretiske del med at modellere den problemstilling, som de gerne ville løse.

”I sådan et udviklingsarbejde er det altafgørende både at finde de rette ildsjæle fra hospitaler og universiteter, som er interesserede i at se en aktivitet blive kørt til ende og blive til et produkt, og at man aftaler en klar rollefordeling indbyrdes. Der har vi været utrolig heldige med vores samarbejde med Steen Andreassen fra Aalborg Universitet, og vi samarbejder fortsat om udviklingen af systemet,” siger Erling Henningsen.

Mere præcist valg af antibiotika

Beregninger på Hvidovre Hospital viser, at 34 pct. af patienterne, der bliver behandlet med antibiotika på Hvidovre Hospital får virkningsløs behandling. Det er ikke dårligere end andre steder i verden, men det kan reduceres til 14 pct., hvis lægerne benytter Treat.

Systemet kan hjælpe lægerne til bedre patientbehandling. Treat kan f.eks. hjælpe med at afgøre, om en syg patient lider af et virus eller en infektion samt rådgive om, hvilke antibiotika patienten bedst behandles med. Det er ofte vanskeligt for lægen at foretage den optimale analyse, fordi der er så mange variable omkring en patients sygdomstilstand og dertil kommer et tre-cifret antal af antibiotika-behandlingsmuligheder. Treat kan mere præcist end lægerne udregne, hvilken bakterieart patienten med størst sandsynlighed er angrebet af og risikoen for, at den er resistent over for bestemte antibiotika. Systemet har adgang til løbende opdaterede informationer om bakterier og resistens i lokalområdet (systemet er kalibreret til hvert enkelt sygehus) samt patientens symptomer, historik og laboratorieprøver. Derudover afvejer Treat risikoen for udvikling af resistens ved brugen af de forskellige typer antibiotika i forhold til patientens sygdomstilstand.

er, opnår det først virkelig værdi for fremtidige patienter, læger og hospitalsledelser, når der kan iværksættes en effektiv informationskampagne både i Danmark og internationalt,” siger Jesper Drejet, der bl.a. er ansat til at iværksætte en informationskampagne og markedsføring samt opnå finansiering her til på 10 mio. kr. fra investorer.

Med et relativt kompliceret softwareprogram som Treat er det på trods af den omfattende kliniske dokumentation, som virksomheden allerede har tilvejebragt, en vigtig milepæl for Treat Systems også at kunne demonstrere systemet i daglig klinisk brug.

”Det er også, hvad de fleste andre hospitaler i Danmark, Europa og Israel afventer, inden de er klar til at anskaffe Treat systemet. Det gælder til en vis grad også de investorer, der i dag står klar til at placere penge i Treat,” siger Jesper Drejet.

Ideen opstod i Israel

Ideen til it-systemet opstod oprindeligt blandt nogle af verdens førende medicinere i Israel, som i samarbejde med den

Udvikler fortsat

Resultatet er, at brugen af systemet er med til at redde menneskeliv, spare sengedage på hospitalet, bremse bakteriers udvikling af resistens over for antibiotika og nedbringe udgifterne til brugen af antibiotika.

Treat er blevet testet på over 5.000 mennesker i Danmark, Tyskland, Israel og Italien, og resultaterne viser, at systemet i gennemsnit kan forbedre antibiotikavalget med 31 pct. Alene i Europa kan brugen af Treat således spare 60.000 menneskeliv om året og halvere udviklingen af antibiotikaresistens. På Hvidovre Hospital skønner ledelsen, at systemet kan redde 100 liv og samtidig spare 3.000 sengedage om året.

”Men vi stopper ikke her,” siger Jesper Drejet og fortsætter: ”Medicinske beslutningsstøttesystemer er et område i kraftig vækst, og derfor samarbejder vi med Aalborg Universitet om at videreudvikle Treat systemet, så det også kan anvendes af praktiserende læger og inden for andre sygdomsområder.” ●

Mange barrierer for

Velfærdsteknologi kræver nye måder at samarbejde på i sundhedsvæsenet, og det er her de største udfordringer ligger, når ny teknologi skal indføres. Det viser innovations-projektet Telekat.

Ideen bag Telekat er egentlig meget ligetil. Patienter med rygerlunger – KOL patienter – ryger ind og ud af landets sygehuse, men ved hjælp af udstyr i patienternes eget hjem, bliver deres lungefunktion, puls, iltmætning i lungerne og blodtryk overvåget, mens sygehus, hjemmeplejen, praktiserende læge, sundhedscentret og ikke mindst patienten følger med og kan gribe forebyggende ind og undgå indlæggelser gang på gang. Men selvom det lyder ligetil, har det ikke været det. Projektet har mødt store udfordringer undervejs. For målet har ikke kun været besparelser, fortæller projektets ansvarlige, Birthe Dinesen, adjunkt ved Aalborg Universitet:

”Det har i lige så høj grad handlet om at udvikle nye måder at arbejde på, for det kræver det, hvis telehomecare skal blive en succes,” siger hun og uddyber:

”At drive innovation med så mange parter er en udfordring. I begyndelsen sad sygehuset, den praktiserende læge, hjemmeplejen og sundhedscentret og så på patienten fra hver deres silo. Nu har vi forenet dem i et fælles koncept, men det har ikke være enkelt.”

Store udfordringer

”Det var f.eks. svært at få hul igennem til hjemme-sygeplejerskerne. Dels var det en udfordring at få dem til at tage teknologien til sig, dels var det en udfordring at få dem til at arbejde forebyggende, at vejlede og rådgive, fordi de er vant til mere konkrete opgaver,” fortæller Birthe Dinesen.

En af hendes samarbejdspartnere i projektet, Bjarne Flou, der er adm. direktør i Tunstall Healthcare, mener, at netop projektets afdækning af udfordringerne ved at etablere telehomecare løsninger, har været vigtig:

”Den største barriere for telehomecare og velfærdsteknologi ligger i den rollefordeling, der er i sundhedsvæsenet. Det er tilmed en rollefordeling, der groft sagt har været den samme i flere hundrede år. Og det er det, som vi skal forandre, hvis vi skal kunne gøre noget virkelig effektivt med de velfærdsteknologiske løsninger,” siger Bjarne Flou, der har leveret det telemedicinske hjemmemonitoreringssystem, som måler patientens værdier i projektet.

Bjarne Flou tror nu, at udviklingen til sidst vil komme af sig selv. ”Realiteterne i virkelighedens verden med den demografiske udvikling vil presse på udviklingen. Vi kommer til at mangle hænder i sundhedssektoren, og der bliver flere og flere ældre. Vi bliver simpelthen nødt til at gøre noget,” siger han.

For meget ju-hu

Bjarne Flou oplever det som en kontrast, at velfærdsteknologi lige nu bliver talt op til noget stort med masser af vækstmuligheder:

”Det er i hvert fald ikke i overensstemmelse med det reelle aktivitetsniveau inden for området. Det er et spirende område, men på nuværende tidspunkt med relativt få konkrete arbejdspladser,” siger han.

ny teknologi

Det er vigtigt, at vi tager udgangspunkt i brugernes behov, når vi udvikler nye teknologiske løsninger, siger Birthe Dinesen, der er ansvarlig for Telekat projektet.

Foto: © Michael Bo Rasmussen / Baghouse

Også Birthe Dinesen mener, at der er en tendens til for meget falden på halen, når der bliver talt om velfærdsteknologi.

”Vi skal bruge teknologien på den rigtige måde. Det er vigtigt, at vi tager udgangspunkt i brugernes behov, det er vigtigt, at brugen af teknologi kan give mening i klinisk praksis, og det er vigtigt, at vi ikke tror, at teknologi løser alt. Der er lidt for meget ju-hu over det lige nu. Der er stadig nogle helt basale ting, som skal udvikles og modnes, før vi kan få den fulde effekt af teknologien,” siger hun.

Succes trods alt

Men trods udfordringerne er projektet blevet en succes. Telekat konceptet er blevet afprøvet af 126 patienter i Aalborg og Hjørring. Der er klare indikationer på, at antallet af indlæggelser

og kontakter til sygehuset falder for patienterne i projektet. Patienterne siger, at Telekat-projektet giver tryghed, at de har lært deres egen sygdom bedre at kende, og at de kan reagere, så det ikke bliver nødvendigt at blive indlagt.

Ligeledes oplever hjemmesygeplejerskerne, at det bliver lettere at gribe forebyggende ind, når de har konkrete tal at henvise til. Og alle oplever det som positivt, at de nu møder patienterne på deres hjemmebane.

”Tingene begyndte for alvor at sprudle med masser af energi, da rammerne først var ordentlig på plads,” siger Birthe Dinesen.

Også for Tunstall Healthcare har projektet ført meget mere end viden med sig.

”Projektet har gjort telehomecare og hjemmemonitorering kendt, og det har modnet det nordjyske marked – det, håber vi, vil brede sig til resten af landet. Samtidig har Telekat ledt videre til nogle nye projekter f.eks. et nyt stort projekt med Lungemedicinsk afdeling på Aalborg Sygehus, hvor vi har stor fokus på evidens, og hvor vi danner en platform, så vi kan implementere teknologien i bredere forstand og gøre telemedicinsk hjemmemonitorering til en integreret del af den måde, som vi fremover leverer sundhedsydelser på,” siger Bjarne Flou.

Stort potential i Nordjylland

Birthe Dinesen glæder sig over, at velfærdsteknologi nu er blevet et fokus-område i Vækstforum Nordjyllands er-hvervsudviklingsstrategi, for hun oplever, at der er et stort uudnyttet potentiale i regionen:

”Nordjylland kan rigtig meget i et samarbejde mellem universitet, virksomheder, kommuner

og sygehuse. Det er der mange, der allerede har fået øjnene op for. Jeg får f.eks. hver uge henvendelser fra virksomheder, som gerne vil være med i telehomecare projekter,” siger Birthe Dinesen og fortsætter:

”Hvis vi står sammen i regionen, er der masser af potentiale. Det ville f.eks. være dejligt, hvis vi kunne blive test-bed for nye teknologier. Hvis vi kunne byde på miljøer, hvor man kan afprøve nye teknologier, vil det kunne tiltrække udviklingsafdelinger fra store virksomheder til regionen.”

Det er Bjarne Flou enig i:

”Området er komplekst og kræver tværfaglighed. Hvis vi magter at skabe de rigtige rammer, relationer og energier, så er der store muligheder for Nordjylland, for vi er netop gode til at arbejde sammen på tværs.” ●

Lars Nøhr og Lars Horsholt
Jensen glæder sig til, at fremtidens
plejehjem står færdigt ved fjorden
i Nørresundby i efteråret 2012

Aalborg bygger fremtidens plejehjem

På fremtidens plejehjem skal teknologien bruges til at øge beboernes trivsel, og samtidig skal plejehjemmet fungere som et levende laboratorium, hvor nye teknologier kan afprøves.

Fremtidens plejehjem kommer til at ligge i Nørresundby tæt på fjorden. Visionen for stedet er, at teknologien skal holde trivslen blandt beboerne oppe og antallet af medarbejdere nede. Baggrunden er, at der bliver flere og flere ældre, mens arbejdsstyrken falder, og det bliver sværere at tiltrække medarbejdere til området.

”Derfor bliver vi nødt til at bruge velfærdsteknologi til at erstatte de varme hænder, hvor den kan,” siger Lars Nøhr, der er formand for styregruppen bag plejehjemmet.

Det nye plejehjem har netop fokus på, hvilke arbejdsprocesser, der kan erstattes af teknologi:

”Teknologien skal hjælpe beboerne til at gøre nogle ting selv – det kan være at bevæge sig fra a til b eller huske at tage

medicin. Det kan også være vaskeroboter eller teknologi, der overtager de mere rutineprægede opgaver som rengøring, tøjvask og lignende,” siger Lars Nøhr, der er meget opmærksom på, at den slags både kræver en kultur- og holdningsændring hos de ældre og medarbejderne:

”Teknologien kan ikke og skal ikke erstatte den menneskelige kontakt. Der vil stadig være en bunke omsorgsopgaver, som medarbejderne skal bruge ressourcer på. Men medarbejderne skal i højere grad hjælpe de ældre med at skabe netværk og stimulere deres sanser. Det er den slags, der øger de ældres livskvalitet og trivsel,” siger Lars Nøhr.

Et levende laboratorium

Styregruppen bag plejehjemmet fokuserer også på, hvordan man kan bruge teknologien til at skabe interaktive oplevelser, aktiviteter og sansestimulering.

”Hvis beboerne ikke kan komme ud i samfundet, må vi bringe samfundet ind på plejehjemmet. Det kan være et webkamera, der følger årstiderne eller sender direkte fra en gudstjeneste. Det kan være genoptræning med Wii eller Playstation Move, eller det kan være, at beboerne kan holde kontakt med deres pårørende gennem interaktive skærme,” siger Lars Nøhr. Ideen er, at plejehjemmet bliver et levende laboratorium, hvor virksomheder bliver budt indenfor, så de kan afprøve nye teknologier.

Fremtidens plejehjem skal stå færdigt i efteråret 2012. Ud over 70 boliger vil byggeriet også indeholde en restaurant, som er åben for offentligheden.

fakta

Foto: © Michael Bo Rasmussen / Baghuset

Store forventninger i Frederikshavn

Frederikshavn Kommune vil være foregangskommune på senhjerneskadeområdet. Derfor bygger kommunen som det første sted i landet et center, der har tilknyttet forsknings-, udviklings- og innovationsaktiviteter.

Det kommende SenhjerneskadeCenter Nord skal først og fremmest være et botilbud på højt fagligt niveau til mennesker, der er blevet ramt af en pludselig hjerneskade. Men derudover bliver det også et center for udvikling af nye og forbedrede tilbud til senhjerneskadede.

”Projektet er helt unikt, fordi det fra starten har indarbejdet samspillet mellem praksis og forsknings-, udviklings- og innovationsaktiviteter,” siger socialudvalgsformand i Frederikshavn Kommune, Peter E. Nielsen. Allerede nu, inden byggeriet står færdigt, har kommunen et meget tæt samarbejde med Aalborg Universitet, University College Nordjylland og andre aktører på området.

”Jeg har store forventninger til dette samarbejdsprojekt, og jeg håber, at forskerne og underviserne får en tæt tilknytning til den øvrige del af centret,” siger han.

Byggeriet forventes færdigt i januar 2012 og kommer til at indeholde et bofællesskab og derudover bliver der en forsknings- og medarbejderdel. Projektet har også en erhvervsudviklingsdimension, hvor et samarbejde mellem centret og private virksomheder kan være med til at sætte udvikling af nye produkter i gang.

”Det må meget gerne medvirke til at skabe vækst i Frederikshavn Kommune og Nordjylland generelt. Det kan være i form af fremstilling og salg af nye velfærdsteknologiske produkter og hjælpemidler – og dermed kan centret også spille en rolle ved at skabe nye arbejdspladser til området,” siger Peter E. Nielsen og fortsætter:

”Vi forventer os store ting af det her. Jeg håber, at vi med forskernes hjælp kan udvikle nye måder, som de hjerneskadede kan kommunikere på.”

Men selvom centret arbejder tæt sammen med forskerverden, virksomheder og andre aktører, understreger Peter E. Nielsen, at det hele kommer til at ske på brugernes præmisser.

”Der skal ikke være tvivl om, at det først og fremmest er et byggeri, hvor brugernes behov er i centrum,” siger han. ●

”Velfærdsteknologi er et vækstområde, og det bør vi satse på her i regionen, for vi har noget særligt at byde på med vores tætte samarbejde til universitetet og erhvervslivet,” siger Lars Nøhr.

Fremtidens plejehjem samarbejder f.eks. med regionen, universitetet og erhvervslivet gennem partnerskabet Brains-Business, hvor projektleder Lars Horsholt Jensen ser store muligheder i projektet.

”Nu får de nordjyske virksomheder en unik mulighed for at afprøve det velfærdsteknologiske område, og de får en reference til, hvad der kan lade sig gøre,” siger Lars Horsholt Jensen. BrainsBusiness er ansvarlig for kontakten mellem Aalborg Kommune og virksomheder eller vidensmiljøer, der er interesserede i innovationsforløb på plejehjemmet. Men Lars Horsholt Jensen understreger, at fremtidens plejehjem ikke skal være et sted med blå skærme og ”dimsedutter”, der ikke virker.

”Fremtidens plejehjem skal være et demonstrationssted for det, der virker og fungerer, så beboerne kan opnå øget trivsel,” siger han.

BrainsBusiness og Fremtidens plejehjem holder konferencen den 2. december med oplæg om byggeriets fremdrift og workshops for virksomheder.

Se mere på: www.fremtidensplejehjem.dk ●

Peter E. Nielsen ved byggeriet af det nye center i Frederikshavn.

NORDJYLLAND SÅDAN SET

Innovation med fokus på virkeligheden

University College Nordjylland (UCN) er med til at uddanne mange af de medarbejdere, der skal bruge og implementere velfærdsteknologien ude hos borgerne. Derfor har UCN og Bodil Brander Christensen, der er udviklingschef, valgt at have velfærdsteknologi som et særligt strategisk indsatsområde. Fokus er på vigtigheden af, at medarbejdere og borgere tænkes ind i udviklingen og implementeringen af nye teknologier, så teknologierne kan bruges i en praktisk hverdag og skabe livskvalitet.

Hvilke muligheder ser UCN på det velfærdsteknologiske område?

Hvis vi forstår at udnytte mulighederne rigtigt, kan velfærdsteknologi højne velfærd og kvalitet. Men det er utroligt vigtigt, at vi bliver gode til at få fat i ideer, viden og erfaringer fra borgere og de medarbejdere, der skal anvende teknologien i det daglige. De ved, hvor skoen trykker, de har en vigtig faglig viden og kan derfor pege på, hvor der er behov for gode, teknologiske løsninger.

Hvordan har UCN fokus på velfærdsteknologien?

Vi har valgt at gøre velfærdsteknologi til et særligt strategisk indsatsområde, fordi det lige netop er et område, som påvirker det arbejdsmarked, som vi uddanner til. Derfor er det vigtigt, at vi klæder de studerende på, så de kan håndtere og implementere de nye teknologiske løsninger, så de giver borgerne øget livskvalitet. Dertil er teknologi og business også en del af UCN, så når UCN's medarbejdere mødes på tværs, ved vi også, hvad der skal til, for at en god idé kan blive til en god forretning.

Derudover deltager UCN i en lang række innovationsprojekter, der handler om velfærdsteknologi. I teknologiprojekter kan man af og til glemme at tage implementeringen af teknologien alvorligt. I UCN har vi meget fokus på, hvordan faglig viden fra praksis spiller sammen med forskning, og vi ser os lidt som et enzym, der kan være med til at sikre dette samspil. Det er vigtigt, at løsninger kommer tæt på behovene i virkelighedens verden. Det er vi med til at sikre i projekterne.

Der er også etiske dilemmaer i det her, som man ikke må se bort fra. Etikken handler både om, at det kan være etisk betænkelig at anvende en given teknologi – men også at det kan være etisk betænkeligt ikke at udnytte de teknologiske muligheder.

Har Nordjylland en særlig styrkeposition?

Jeg ved ikke, om vi har en styrkeposition, men vi kan måske skabe en. Velfærdsteknologi bliver ofte lanceret som arbejdskraftsbesparende teknologi. Selvom meningen er god nok – at vi skal udnytte teknologien til at gøre de kolde hænder til varme hænder – så mener jeg, at der er brug for en mere helhedsorienteret vurdering af velfærdsteknologi. Nordjylland kunne beslutte, at en af vores styrker skal være, at vi ikke kun vurderer velfærdsteknologi på, hvor mange arbejdspladser vi sparer i den offentlige sektor ved at bruge den. Vi skal hele vejen rundt og også vurdere de etiske, organisatoriske og kvalitetsmæssige aspekter af en given velfærdsteknologi og teste på ”hjemmebanen”, så de produkter, som virksomhederne skal udvikle og sælge, har et ”nordjysk” kvalitetsstempel. ●